

Johannes 21 – Samenvatting (Betacursus 21 - © 2005-2008 Deltacursus)

De auteur van Johannes hoofdstuk 21:1-23. Met uitzondering van Johannes 21:24-25 is er niets met betrekking tot de woordenschat of grammatica in Johannes hoofdstuk 21 waaruit men zou moeten concluderen dat Johannes *niet* de auteur van hoofdstuk 21 kan zijn. De woorden ‘Na deze dingen’ (21:1; vgl. 5:1), ‘de Zee van Tiberias’ (21:1; vgl. 6:1), de drie discipelen (Petrus, Tomas en Natanaël. 21:2), ‘de boot’ en ‘het bootje’ (21:6,8; vgl. 6:17-20 en 6:22), ‘de discipel die Jezus liefhad’ (21:7,20; vgl. 13:23; 19:26; 20:2); ‘het brood en de vis’ (21:13, vgl. 6:11) en ‘waarachtig, ik verzeker jullie’ (21:18; vgl. 1:51; 3:3,5) komen ook in hoofdstukken 1-20 voor.

Het doel van Johannes hoofdstuk 21. • Jezus Christus leert dat zijn discipelen moeten leren leven met de realiteit dat hij nu de opgestane Heer is (21:4). De discipelen moesten leren te vertrouwen dat Jezus Christus weet wat het beste is (21:6). De discipelen moesten leren dat gehoorzaamheid leidt tot onvoorstelbare overvloed (21:6). De discipelen moesten leren dat Jezus Christus hen voorziet in wat ze nodig hebben (21:9). De discipelen moesten leren dat hun zwakke netten het niet zouden begeven (21:11). • Jezus Christus herinnert zijn discipelen eraan dat zij vissers van mensen moesten blijven (21:15-17). • Jezus Christus maakt duidelijk aan de Kerk dat hij de apostel Petrus in ere hersteld heeft (21:15-17). • Jezus Christus leert dat het leven van Petrus en Johannes (en van ons) op aarde voorbestemd is (21:18-19). • Jezus neemt een misverstand weg, namelijk dat de apostel Johannes niet zou sterven (21:20-23). • En een groep bekenden getuigt dat het evangelie van Johannes betrouwbaar is (21:24-25).

De 7e verschijning van Jezus aan zijn discipelen aan de Zee van Tiberias in Galilea (21:1-14).

Het eerste wonderteken: de grote oogst (21:1-11). Jezus verscheen gedurende een periode van 40 dagen aan zijn discipelen (volgelingen) (Handelingen 1:3). Zijn verschijningen waren geen verschijningen van een geest of spook. Ze waren geen hallucinaties, visioenen, dromen of verzinsels, maar werkelijke fysieke verschijningen! Hij verscheen plotseling en verdween weer plotseling. Wanneer hij verscheen, konden zij hem zien. Wat zij zagen was de opgestane Heer met een lichaam van vlees en bloed, maar tegelijk niet meer gebonden aan de wetten van ruimte en tijd van de tegenwoordige schepping. Hij verscheen vooral aan zijn discipelen, zodat zij ooggetuigen van zijn opstanding konden zijn en zouden blijven geloven dat hij voor hen met liefde en macht zou blijven zorgen.

Bij zijn opstanding had Jezus zijn discipelen beloofd dat hij hen in Galilea zou ontmoeten (Matteüs 28:7,10; Marcus 16:3). Zeven van zijn discipelen waren weer aan het vissen op het Meer van Galilea. Hoewel zij de hele nacht hadden gevestigd, hadden zij niets gevangen. Vroeg in de ochtend stond Jezus aan de oever. Zij herkenden hem niet omdat er ochtendmist was of omdat Jezus niet wilde dat zij hem herkenden (vgl. Lucas 24:16). Jezus zei: “Kinderen (jongens), jullie hebben niets te eten, nietwaar?” (Jullie hebben de hele nacht gezwoegd, maar niets gevangen, nietwaar?) Hij vestigde hun aandacht op het feit dat hun terugkeer naar hun oude beroep (vissen vangen) op een mislukking was uitgelopen! De discipelen van Jezus hadden geen rekening gehouden met het feit dat Jezus hen had uitgekozen, geroepen, toegerust en uitgezonden om vissers van mensen te zijn (Marcus 3:14; Matteüs 4:19; 28:19; Johannes 17:18; 20:21). En zij hadden geen rekening gehouden met het feit dat zij zonder Jezus Christus niets konden doen (15:5). Maar met Jezus Christus zou alles veranderen! Hun baan of bediening was op een mislukking uitgelopen. Maar met Jezus Christus zouden er onvoorstelbare resultaten komen (21:6)! Hun persoonlijke behoefte aan eten werd niet vervuld. Maar Jezus Christus zou eten voor hen bereiden (21:9).

Ervaren vissers laten zich niet gezegen door een vreemdeling die aan wal staat en die ook niet kan zien of er vis in het water bij de boot is. En toch was de stem van deze vreemdeling zo overtuigend dat zij meteen deden wat hij zei. Ze wierpen het net uit aan stuurboord en meteen sloot het een grote menigte vissen in. Hoewel ze bleven trekken, waren ze niet in staat het net binnen te halen. Dit was een wonderteken. Jezus schiep niet deze menigte vissen, maar wist op soevereine wijze waar de vis zat! Jezus wilde de ogen van zijn discipelen openen zodat zij zouden gaan beseffen dat zij zonder hem niets konden doen (15:5). En hij wilde hun geloof versterken. Straks weet hij ook waar de mensen zijn die zij moeten vangen (vgl. Kolossenzen 4:2-4).

Toen de discipelen uiteindelijk aan wal kwamen, zagen ze een kolenvuur gereedgemaakt (letterlijk: liggen), met een vis erop en een brood. Jezus zei: “Breng van de vissen die jullie net (nu net) gevangen hebben.” Hij bedoelt niet te zeggen: “Breng van *jullie* vissen, anders hebben we niet genoeg te eten.” Hij wilde dat de discipelen alleen de grote vissen uit het net brachten, zodat zij het wonderteken konden aanschouwen en zouden beseffen hoe groot het wonderwerk was en wat de geestelijke betekenis daarvan was. Vissers werpen de kleine vissen weer terug in de zee. Toen ze alle grote vissen uit het net gehaald hadden, telden ze honderd drieënvijftig stuks. Dit getal heeft geen allegorische of symbolische betekenis in de Bijbel. Het was voor die dagen een heel grote vangst!

Het tweede wonderteken: de vermenigvuldiging van vis en brood (21:12-14). Hoewel de onbepaalde woorden ‘vis’ en ‘brood’ (21:9) collectief bedoeld kunnen zijn in de zin van ‘vissen’ en ‘broden’, kunnen ze ook ‘één vis’ en ‘één brood’ (koek) betekenen. Dan is er een sterke overeenkomst tussen 21:13 (het brood en de vis) en 6:11 (5 broden en 2 vissen) en kan het hier ook duiden op een wonderteken van vermenigvuldiging. Jezus nam het brood en gaf het hun. Op dezelfde wijze de vis. Wat Jezus hier aan zijn discipelen gaf, kwam niet van de vissen die zij gevangen hadden. Jezus nodigde zijn discipelen uit tot het ontbijt dat *hij* voor hen klaargemaakt had. Evenals in Johannes 6:11 vermenigvuldigde Jezus dat éne brood en die éne vis om hen allen te voeden! Het feit dat Johannes niet zegt of Jezus een dankgebed uitsprak, betekent nog niet dat hij dat niet deed (vgl. 1 Timoteüs 4:4-5).

Jezus Christus herstelt Petrus in zijn ambt en herinnert de apostelen eraan dat zij vissers van mensen moeten blijven (21:15-17).

De omstandigheden hadden overeenkomsten met die tijdens de verloochening: Er was toen ook een kolenvuur (18:18). Petrus had Jezus drie maal verloochend (18:17,25,27) en nu moest hij Jezus drie maal belijden (21:15-17). De

verloochening van Petrus werd door de woorden ‘Amen, amen’, (Waarachtig, ik verzeker je) ingeleid (13:38). Nu werd de wijze waarin de dood van Petrus Jezus zou verheerlijken met dezelfde woorden ingeleid (21:18). In Johannes 13:36-38 zei Jezus eerst dat Petrus hem niet kon volgen waar hij heen ging (naar de hemel). Daarna zei hij dat Petrus hem later wel zou volgen (door ook te sterven – volgens traditie ook aan een kruis). Tenslotte zei hij dat Petrus hem drie maal zou verloochenen. In Johannes 21:15-17 vindt deze gebeurtenis in omgekeerde volgorde plaats. Eerst vroeg Jezus aan Petrus hem drie maal openlijk te belijden. Daarna zei hij op welke wijze het sterven van Petrus Jezus zou verheerlijken. Tenslotte beval hij Petrus om hem te volgen (vgl. Marcus 8:34; Lucas 9:23).

De belijdenis. Jezus sprak Petrus aan met de naam ‘Simon’ die hij had voordat hij zijn nieuwe naam ‘Petrus’ kreeg (1:42). Jezus sprak hem dus aan als een persoon die Jezus nog niet kende! Hij vroeg Petrus of hij hem meer liefhad dan de andere discipelen. Net voor Petrus Jezus verloochende, had hij in de tegenwoordigheid van al de discipelen opgeschept dat zelfs al zouden de andere discipelen van Jezus afvallen, hij (Petrus) dat nooit zou doen (Matteüs 26:33). In zijn hoogmoed had hij zich boven de andere discipelen geplaatst. Nu was het terecht dat hij zich in aanwezigheid van de andere discipelen zou verootmoedigen. Nu plaatste Petrus zich niet langer boven de andere discipelen. Hij durfde niet eens het woord ‘liefhebben’ te gebruiken, maar gebuikte het woord ‘houden van’. Er is echter geen groot verschil tussen deze twee woorden in de Bijbel. Petrus steunde nu op de alwetendheid van Christus: Christus ‘wist’ intuïtief en door na te denken wat er in het hart van Petrus was. Hij ‘wist’ ook door observatie en ervaring dat Petrus van hem hield. Jezus herstelde Petrus in zijn ambt als ‘herder van de schapen van Jezus’. Jezus ziet zijn Gemeente eerst als ‘lammeren’ die klein, zwak en hulpeloos zijn. Petrus moet hen ‘voeden’ met de melk van het Woord (1 Petrus 2:2). Dan ziet Jezus zijn Gemeente als ‘schapen’ die geneigd zijn steeds af te dwalen. Petrus moet hen ‘hoeden’ (als een herder) – de verloren schapen zoeken, de afgedwaalde schapen terugleiden en de schapen bij veilig water en groen gras brengen (Psalm 23). Ten slotte ziet Jezus zijn Gemeente als ‘schapen’ die nog onvolwassen zijn. Petrus moet hen blijven ‘voeden’ met het Woord (de Bijbel) zodat zij sterke discipelen en toegeruste arbeiders kunnen worden (vgl. 2 Timoteüs 3:16-17). Toen Petrus zwak was, was Jezus voor hem een Herder en Voeder en heeft hij voor hem gebeden. Nu Petrus weer naar Jezus was teruggekeerd, moest hij zijn broeders versterken (Lucas 22:31-32). Door zijn opdracht aan Petrus drie maal te herhalen drukte Jezus Petrus op het hart zijn opdracht niet te verwaarlozen. De taak waartoe Jezus Petrus geroepen en toegerust heeft was om een herder voor de Gemeente van God (Christus) te zijn (vgl. Matteüs 16:18-19; 1 Petrus 5:1-4). Jezus riep Petrus terug te keren naar zijn Godgegeven opdracht (vgl. 1 Petrus 2:25).

Jezus Christus leert dat belangrijke gebeurtenissen in het leven van christenen op aarde voorbestemd zijn (21:18-19). Petrus is in ongeveer 68 n.C. gedurende de regering van keizer Nero gestorven. Toen was hij ‘oud’. Dus tijdens de dood en opstanding van Jezus Christus in het jaar 30 n.C. was Petrus ‘middeljarig’. Johannes was jonger dan hij. Jezus verwijst eerst naar de dagen dat Petrus jonger was. Toen deed hij min of meer wat hij wilde. Maar dan spreekt Jezus over de laatste dagen van Petrus. Dan zal hij zijn armen optillen zodat een touw om zijn middel vastgebonden kan worden (of zijn handen uitstrekken om aan een kruis vastgebonden te worden, aldus de kerkvader Tertullianus). Dan zal hij naar de plaats van terechtstelling gebracht worden. De woorden ‘met hoedanig een dood Petrus God zou verheerlijken’ tonen aan dat toen Johannes zijn evangelie schreef, Petrus al gestorven was.

Als Jezus tegen Petrus zegt: “Volg mij!” dan bedoelt hij dat niet meer in letterlijke zin omdat de dagelijkse zichtbare omgang met Jezus op de aarde tot een eind gekomen was. Jezus riep Petrus om zijn discipel en zijn apostel te zijn, en zo bereid te zijn voor de zaak van Jezus Christus te strijden, te lijden en te sterven (vgl. Matteüs 4:19-20).

Jezus neemt een misverstand weg met betrekking tot Johannes (21:20-23). De impulsieve Petrus wilde ook van Jezus weten wat er in de toekomst met Johannes zou gebeuren. Maar Jezus zei: “Wat er met Johannes in de toekomst gebeurt, gaat jou niet aan. Jouw zaak is dat jij mij blijft volgen.” Nieuwsgierigheid met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen moet plaats maken voor gehoorzaamheid in de tegenwoordige tijd. Petrus en christenen moeten zich niet bezig houden met de wil van God die niet geopenbaard is, maar wel bezig houden met de wil van God die wel geopenbaard is (Deuteronomium 29:29). Petrus en christenen moeten Jezus hier en nu volgen, zijn Gemeente hier en nu voeden met het Woord en hoeden als een herder. Dat is het werk dat Jezus wil zien wanneer hij terugkomt (vgl. Matteüs 24:45-47). Toch verspreidde zich een gerucht onder de christenen dat de apostel Johannes niet zou sterven. De christenen gingen wat onbelangrijk is (‘Johannes blijft leven’) benadrukken ten koste van wat echt belangrijk is: ‘Blijf mij volgen!’ Misschien begon sensationele kennis met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen het actieve discipelschap van christenen in de tegenwoordige tijd verdringen. De schrijver zette het misverstand recht met betrekking tot Johannes en de misplaatste nadruk op toekomstige gebeurtenissen.

De oudsten te Efeze geven een officieel getuigenis met betrekking tot de betrouwbaarheid van het Johannes evangelie (21:24-25). Deze groep mensen had waarschijnlijk de apostel Johannes dag aan dag gedurende een lange periode meegemaakt (vgl. Handelingen 20:18). Zij hadden zijn verkondiging vele malen gehoord. Zij hadden ook de verkondiging door de andere apostelen gehoord en gezien hoe zij als voorbeelden leefden (vgl. Handelingen 20:17-20). Zij hadden het ook in de andere drie evangeliën gelezen. Maar bovenal hadden zij het getuigenis van de heilige Geest in hun hart met betrekking tot de waarheid en de uitnemendheid van de woorden en werken van Jezus Christus persoonlijk ervaren! Daarom tekende ook deze groep mensen hun persoonlijk getuigenis op. De slotopmerking was misschien van Johannes zelf. In de vorm van een hyperbool (retorische overdrijving) meent hij dat als alle woorden en daden van Jezus Christus opgetekend zouden worden, de geschreven boeken in de wereld het niet zouden kunnen bevatten. Jezus Christus bestond van alle eeuwigheid als God (1:1); hij was de Schepper (1:3); en hij was de God die sprak en handelde in het Oude Testament (vgl. 1 Petrus 1:10-12). Zijn woorden en daden in alle eeuwigheid en in de geschiedenis van deze wereld zijn niet op te tekenen. Een eindig aantal boeken kan nooit de oneindige God-Mens, Jezus Christus, in woorden vangen!